

Golec, Martin

## Kritika pramenů

In: Golec, Martin. *Těšetice-[Kyjovice]. VI., Horákovská kultura v těšetickém mikroregionu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 13-14

ISBN 8021030151

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126263>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zajímavá je otázka vodních ploch, které se samy vytvářely v únanovském údolí. Přírodně vzniklé vodní zdrže mohly být obyvateli údolí i uměle upravovány, udržovány či vytvářeny pro potřeby např. kumulace ryb, škeblí nebo zadržení vody pro letní měsíce. Zejména ryby mohly být strategickou potravou hlavně v zimních měsících. Indicií této myšlenky je existence velkých koncentrací škeblí v některých, a to nejen horákovských, objektech v Těšeticích. Tito živočiškové potřebují pro svůj život jen stojaté vody a k prvnímu stadiu života nutně ryby, na nichž cizopasí.

V údolí říčky Únanovky, proti proudu směrem na západ, jsou ještě další lokality HK. Jde o pozdně halštatská hradiště HK v trati „Staré zámky“ u Suchohrdel a „Deblínek“ (*Podborský - Vildomec 1972, 97*). Na hradisku „Staré zámky“ byla také prozkoumána mohyla HK, jež je v tomto umístění unikátní a pravděpodobně patří do skupiny nezkoumaných mohyl v jižním směru ležící lesní trati „Purkrábka“ (*Podborský - Vildomec 1972, 113*).

Celková rozloha zkoumaných ploch v mikroregionu říčky Únanovky severozápadně od obce Těšetice dosáhla 9 ha. Tento mikroregion se stal dosud **nejprozkoumanějším sídlištním územím s halštatským osídlením ve středním Podunají**.

## 8. Kritika pramenů

Obě zkoumané plochy v „Sutnách“ (SV a ZV) leží na sprašovém podloží a objekty se po odstranění ornice dobře rýsují na světlém podloží. Vrstva ornice zde dosahuje přibližně 50 cm a pro její skrytí byla použita stavební technika. Plochy výzkumů v „Sutnách“ byly pečlivě ručně zaškrabány. Zjištěné terénní informace nejsou zatíženy zkresleními, vznikajícími neprovedením pečlivého začištění.

Technika prováděných výkopových prací se na plochách SV a ZV výzkumu nelišila. Objekty byly vybírány po umělých dvacetimetrových vrstvách. Menší zásobnicové objekty byly za účelem získání dokumentace profilů vybírány postupně, po polovinách, nejčastěji rozdělených ve směru sever - jih nebo východ - západ. Větší objekty byly zkoumány většinou po čtvrtinách.

Kresebná dokumentace byla prováděna v měřítku 1:20, byl pořízen slovní popis, objekty byly také zaneseny do přehledek v měřítku 1:100 a některé vyfoceny.

Pro SV byla vypracována metodika sektorové plošné orientace. Plocha celé lokality je rozdělena na sektory (pásky) ve směru západ - východ. Tyto pásky nazvané A až E byly dále děleny na menší části (A1, A2, A3, B1, B2, B3...ad). Jeden sektor je dlouhý 100 m a široký 80 m. Ve směru západ - východ je pro označení čtverců užívána průběžná numerická řada, která pokračuje přes všechny sektory (sektor A1 - 1, 2, 3...10; A2 - 11, 12, 13...20 ad.). Ve směru sever - jih je užívána abecední řada a je pro každý sektor užita vždy znovu tatáž (A1 - a, b, c...h; B1 - a, b, c...h ad.). Celá lokalita je pokryta sítí čtverců o rozměru 5 × 5 m. ZV se nachází asi 500 m od nejbližšího okraje SV, do jehož sítě byl zaměřen. Proto je orientace na obou plochách zcela přehledná.

Jelikož výzkum probíhá doposud a získávaný materiál HK dále narůstá, jsou v předložené studii zpracovány odkryvy z let 1967 - 1998 ze SV a z let 1981 - 1982 ze ZV.

Uložením materiálu v těšeticím a znojenském depozitáři nedošlo ke ztrátě informací, byl dohledán všechn. U písemné dokumentace došlo k malé ztrátě informací, chybí

několik popisů objektů, u kresebné dokumentace byly ztráty o něco větší, navíc nebyly vyhotoveny kresby některých profilů. Celková úroveň dokumentace je velmi dobrá.

## 9. Dosud publikovaná sídliště HK

Pro pochopení genese HK je nutno pracovat se sídlištními informacemi končící mladší fáze středodunajských popelnicových polí – podolské kultury, dále samotné HK a časně laténského stupně. Pramenná základna rovinných sídlišť podolské kultury je bohužel prakticky nulová a se stejnými lokalitami HK porovnat nejde. Situace není ovšem zcela bezvýchodná, vhodnou suplací informací rovinných sídlišť nám bude rozlehlé hradisko podolské kultury v Brně – Obřanech, které poskytlo velké množství informací. Zejména počet prozkoumaných zahloubených zemnic je větší než všechny dosud publikované zemnice HK. Jde sice o starší výzkumy, ale jsou pro srovnání se stejnými objekty horákovskými zcela dostačující. Zejména u mladších výzkumů na hradisku je zcela zřejmé, že „amatérští“ archeologové dosáhli již vysoké úrovně výkopů a dokumentace. Velké množství prozkoumaných objektů na hradisku bylo získáno nejdříve amatérskými sběry, později náhodnými výkopy v jednotlivých částech rozlehlého hradiska. Výzkumy byly prováděny od 70. let 19. století celou řadou amatérských archeologů a probíhaly až do poloviny 20. století. Nejmladší z nich byly provedeny v letech 1944 – 1946 již s pověřením SAÚ (*Adámek 1961, 21*). V letech 1981 – 1982 proběhl další, již revizní výzkum AÚ ČSAV Brno, zůstal ovšem nevyhodnocen (*Čižmář – Geisler – Rakovský – Svoboda 1983, 4; Čižmář – Geisler – Rakovský 1984, 3; Čižmář 1994, 253; Podborský 1996, 205*). Výčet podolských zemnic z hradiska je korigován o 2 předatované objekty, což bylo učiněno na základě revize M. Čižmáře, který je přiřadil latéenskému období (*Čižmář 1994, 253, 261*).

Období klasického vývoje HK stupňů HC2 – HD1 je reprezentováno rozsáhlým pramenným sídlištním fondem. Nově je umožněno sledovat časově dlouhý kontinuální vývoj osídlení těšetického mikroregionu procházející nejen celým středním úsekem, ale i celým pozdně halštatským. Srovnávací materiál tohoto období HK pochází dále z publikovaných sídlištních odkryvů. Jsou to lokality v Bezkově, Brně – Králově Poli a v Brně – Řečkovcích a sídliště dvorcového charakteru v Kuřimi. Několik jednotlivých objektů bylo odkryto ještě v Bulharech, Podivíně, Skalici a Smolíně. Konec HK byl dosud neméně problematický ve srovnáním s počátkem. Pramenná základna pozdního stupně HD2 byla tvořena dosud jen staršími výzkumy s nekontextuálními informacemi. Těšetický mikroregion představuje nový bohatý soubor z tohoto i následného stupně HD3.

Porovnání sídlištních lokalit HK a časné doby laténské je nutno uskutečnit na typech domů obou období. Ve stupni LA se ovšem potýkáme s nedostatkem publikovaných sídlištních celků s nálezy sídelních objektů. Zatímco porovnání typického obydlí podolské kultury, zemnice z hradiska v Brně – Obřanech, bylo možno učinit s kvantitativně podobně velkým množstvím horákovských zemnic, ve stupni LA je citelný deficit stejných informací. V současné době jsou publikovány jen 4 časně laténské zemnice. Sídlištních nálezů odpadních nebo zásobních objektů je známo více. Publikovány byly informace z Brna – Horních Heršpic (*Enderová 1996*), z Pavlova (*Horálková 1989*) a Šakvic (*Horálková 1994*).